

Iuris Allegationes pro Ill. D. Pompeio Solario Condomino Villænouæ, & Casaligrassi, in causa feudi, & iurisdictionis dicti loci Villænouæ, an sit alienabile, vel ne
Anno 1590. die 8. Augusti.

QUESTIONEM non minus vtilem, quam subtilem declarandam aggredimur, an scilicet feudum castrum iurisdictione, bonaque feudalia loci feudi, & castri Villænouæ sint alienabilia, ita vt Ill. D. Pōpeius dicti loci condominus possit de eius parte dicti castri iurisdictionis, & bonorum feudalium disponere, tam per contractum, quàm per vltimam voluntatem, non solum inter agnatos, sed etiam in qualibet extraneam personam extra agnationem, & familiam.

Et prima facie videretur dicendum memorata iurisdictionem, & feudum Villænouæ alienari minime posse per contractum, nec etiam per testamentum, aut quālibet aliam vltimam voluntatem, cum de sui primæua natura, & institutione feuda sint inalienabilia, cap. 1. de alien. feud. pat. cap. 1. §. donare. qual. feud. olim. pot. alien. Dec. in conf. 208. Gozad. conf. 26.

Quod maxime procedere affirmant scribentes omnes in feudo antiquo, auito, & paterno, quod tale censetur feudum Villænouæ, vti acquisitum ab ascendente vsque ad quartum gradum, Alex. in conf. 29. lib. 1. per text. de grad. succe. in feud. prout, & antiquum præsumitur, quando longo tempore fuit possessum, & ei, qui dicit feudum nouum probandi onus incumbet, Dec. in conf. 269. cap. 1. §. 1. de grad. succe. in feud.

Meritoque constitutum fuit domini supremi consensum non posse alienationem de feudo antiquo, auito, & paterno, in præiudicium agnatorum validam reddere per text. in dicto §. donare, & Dec. in d. conf. 208.

Alienationemq; factam in eum, qui sit de Agnatione non subsistere vno ore receptum est cum facto, & prouidentia maiorem feuda ad proximiores agnatos censeatur delata, vt in remotiores facta alienatio non subsistat, & facta reuocari possit. per Bero. conf. 68. lib. 1. cap. 1. §. titius si de feud. fuer. contr. Curt. iun. conf. 508. Neuiz. conf. 10. Ceph. in conf. 3. nu. 105.

Quare illud scriptum videmus huiusmodi feuda etiam pro dote constituenda filia, nec etiam pro anima in præiudicium agnatorum alienari posse. Alex. in conf. 2. lib. 5. Neuiz. in conf. 9.

Vt etiam longissimo temporis spatio feudum huiusmodi in præiudicium agnatorum præscribi nullatenus possit, cap. imperialem ibi nullius temporis præscript. de prob. feud. alien. sequitur Soc. in conf. 86. lib. 1. cum alijs ibi per eum adductis.

A

Qui-

BIBLIOTECA
F. PATETTA

OP. CINQ.

303

UNIVERSITÀ DI TORINO

Quinimo. *Neuiz. in conf. 9. num. 1.* vbi plures adducit, dicitque quo ad feuda nullam esse dispositionem testatis, nec posse Vassallum in testamento aliquam dispositionem facere: cum enim sit Vassallus tantum vsufructuarius feudi non potest alium facere vsufructuarius, *vt ibi docet amplis sine num. 2.* cum enim feudum illud paternum ex legis prouidentia debeat ad omnes filios, & proximiores agnatos peruenire nulla patris, aut Vassalli ordinatio facta in contrarium, *Valer. cap. 1. s. omnes filii si de feu. fuerit cont. cap. 1. de succ. feud.* vt nec etiam possit pater vni filio, quam alij de feudo plus assignare in illis verbis nulla ordinatione defuncti manente, nec valente, *d. cap. 1.* vt multo minus possit pater feudum vni ex filiis in totum praelegare, *Alex. in l. cum seruus s. si quis alicui de leg. primo Bec. latè in conf. 5. 6. num. 4.* vbi adducit *Ruin. in conf. 25. num. 13. lib. 1.* vt etiam constitutum fuerit in feudis patris dispositionem non valere qua dictum fuit primogenitum in feudo succedere, *Affl. dec. 119.* Vnde communi voto receptum extat in feudis alienationes, omnes in praedictum agnatorum, & illis non consentientibus inualidas esse, cum ad illos feudum sit ex facto, & prouidentia maiorum reuersurum, *d. c. 1. de alien. feud. pat. & latè comprobat Bec. in d. conf. num. 5.* Cum itaque feudum Villenouè sit paternum, antiquum, & auitum, & acquisitum ab ascendentibus vsque ad quartum gradum, & acquisitum a personis supra dicatur antiquum, merito omnis alienatio est prohibita, & etiam quilibet dispositio per contractum, per testamentum, per legatum, per vltimam voluntatem, & in quo Dominus Pompeius solum habet vsufructum debetque ex facto, & prouidentia maiorum feudum illud ex sui natura ex consuetudine feudali ad agnatos proximiores defuncto D. Pompeio reuerti, vt in terminis amplissime demonstrant *Bec. in d. conf. 56.* vsque ad numerum quintum, vbi dicit feudum antiquum illud dici, quod fuit illius patris, qui fuit genitor communis agnationis, *Alex. in conf. 29. num. 3. lib. 1.* Vnde videmus, quod si fratres patre defuncto feudum inter se diuidant, et vnus ipsorum sine liberis decedat portio illa feudi ad fratrem superstitem reddit, *cap. 1. de nat. Succ. feud. c. pen. de prob. feu. al. per. Loth. cum alijs per Bec. allegatis conf. 24. num. 16.*

Feuda etiam pro dote constituenda, & legitima assignanda alienari non posse, *prob. tex. in d. s. Donare. Ias. in auth. res. quæc. com. de leg. Capic. dec. 2. Boer. 7. 204.* quamuis decreto Serenissime Ducis Violand specialiter permisum sit pro constituenda dote filie feudum alienari posse, idque speciali privilegio, ne filie inupte remaneant, vtque maritus habeat, vnde onera matrimonij sufferre possit, cum tamen ius commune resistat, vt latè comprobat *Menoch. in conf. 8. num. 6.*

Vnde constitutum merito videtur, in c. 1. s. si titius si de feud. sit cont. inter dom. & vass. quod si feudum paternum alienatum fuerit, quod nullatenus alienari posse supra comprobatum extitit in detrimentum agnatorum posse agnatos illud vendicare, & reuocare, *Cozad. in conf. 9. nu. 53. & 54. Menoch. in conf. 1. num. 380.*

Duabusque potissimum rationibus receptum est huiusmodi feuda alienari non posse, prima ne Dominus directus alterum habeat Vassallum, quã vellet, c. 1. de duob. frat. de feud. inu. & secunda ne Domini directi deterior conditio fiat, vt dicit, *Menoch. in conf. 1. num. 135.* quibus, & tertia illa euidentissima ratio addi potest, cum enim feudum illud Villenouè nõ per dictum Pompeium fuerit acquisitum, sed per eius prædecessores quorum ministerio agnatis in infinitum ex facto, & prouidentia maiorum ius fuerit quesitum sine ipsorum consensu non potest ius illud illis quesitum tolli.

3

Iureque optimo constitutum videmus ob delictum Vassalli feudum non deuolui ad Dominum, sed ad proximiores agnatos, vt pote quod in feudo Vassallus Dominus non sit, & in feudis dicitur succedi primo inuestito non autem vltimo Vassallo decedenti, *Cald. conf. 13.* & feudi originē semper fore inspiciendam tradunt omnes scribentes, quamuis enim per mille manus ambulet attamen vltimus semper est successor primi, *Alex. in conf. 29. lib. 1.* & semper inspicere debet persona primi inuestiti, & non persona Vassalli decedentis: quia in feudo antiquo non habet causam vnus ab alio, sed omnes à concedente: ideo agnatus non admittitur ad successionem feudi, ex nunc sed ex tunc à principio, scilicet concessionis ita in terminis concludit, *Natta in conf. 128. in fin.*

Cum itaque feudum istud Villenouæ sit non solum antiquum, sed & antiquissimum necessario venit concludendum illud esse inalienabile, & alienationem factam non posse agnatis præiudicium asserere vocatis ex forma inuestituræ, etiam interueniente domini directi consensu per *Natta in conf. 163. in fin.*

Quibus omnibus accedit receptissima illa communis opinio, qua constitutum est ad dignoscendam feudi naturam semper primam inuestituram, illiusque tenori fore inspiciendum *Menoch. in conf. 1. num. 10. cap. 1. de duob. fratr. à cap. inu. in illis verbis* **tenorem Inuestituræ, &c.** & quæ

tex. ibi Bald. dicit esse egregium, & amplissime sequitur, Neuiz. in cōf. 10. in princ.

Sed ex inuestitura facta quondam D. Bartolomeo Solaro de anno 1452. die mensis apparet dictum Dominum fuisse inuestitum **pro se, & hæredibus**

masculis quia tunc feudum non dicitur hæreditarium, sed ex patre, & prouidentia, & per illud verbum apparet primum inuestitum habuisse considerationem ad conseruandam agnationem, qui per masculos conseruatur, ita in terminis concludit, *Natta in conf. 128. numer. primo* & 2.

Quinimo verba illa apposita in inuestituris **in feudum antiquum, auitum, & paternum,** faciunt feudum nouum,

& emptitium esse antiquum, maximè si sint prolata à Principe, qui auctoritatem habet infendandi de nouo, per *Neuiz. ibi in dicto consil. 10. num. 3.*

Vnde constitutum videmus posse quidem patrem ex causa necessitatis filium alienare non tamen posse Vassallum ex causa necessitatis feudum vendere, & ita maiorem auctoritatem habere patrem in filium, quam Vassallum in feudo, Vnde quamuis facta oblatione agnato, & ipso recusante possit Vassallus extraneo feudum vendere, attamen alienatio ipsa non tenet, nisi viuentem alienante, quia eo defuncto agnatus feudum vindicat nulla facta restitutione pretio ita, *Neuiz. ibi num. 5.*

Accedit, & decretum Ducale, quo constitutum est feuda recta, & propria centeri non obstante, quod in inuestituris sint apposita illa verba. **pro se hæredibus, & successoribus vniuersis.**

Hæc sunt, quæ prima facie obstare videntur Desiderio Ill. D. Pompei, quæ tamen diligentius perpenla, & inspecta origine, & feudi natura nihil faciunt

4
faciunt aduersus dictum D. Pompeium, quin possit de dicto feudo libere disponere per contractum, & ultimam voluntatem.
Pro cuius declaratione illud præmitto, quod scilicet ad dignoscendam naturam, & qualitatem feudi, an sit proprium alienabile, vel inalienabile semper fore recurrendum ad primam inuestituram quofies sequentes ab ea discrepant, *cap. 1. ubi Bal. de vass. dec. eta.* prima enim radix, & origo in feudis attenditur, *Bald. in l. prima C. qu. non per. part. Affl. dec. 195. num. 5.* nec curatur quo tramite feudum descendat, sed quod sit feudi principium, *Bald. in c. primo*, de eo qui sibi, & heredibus illudque proprium præcipuum, & perpetuum est in feudis, vt semper inspiciamus primum stipitem, & primum consensum Domini *Bald. in cap. 1. de succes. frat. ita vt. prima inuestitura*, nec etiam per Principem possit alterari *Goz. cons. 84. num. 8. Mol. cons. 50. num. 37. Porr. in cons. 65. num. 7.* & ab antiquioribus inuestituris non est recedendum, nisi in posterioribus expresse dictum sit, quod de communi consensu aliter facta sit inuestitura, quam hactenus fieri consueuerit, *Paul. de castr. in cons. 142. lib. 2. Rol. a val. in cons. 50. lib. 3. Ceph. in cons. 369. num. 100. Menoch. cons. 1. num. 122.*

Firmata igitur suprascripta opinione illud etiam ad huius articuli clariorem demonstrationem præmittendum esse duxi feudorum plura esse genera.

Quoddam enim est proprium, & rectum feudum, & illud dicitur, quod ad descendentes ambulat, *Cap. 1. s. his vero deficientibus de succes. frat.* & est transitorium ad agnatos in infinitum ex gratia, & gratuito beneficio originem sumens non interueniente pecuniaria pensione, & quod sine Domini, & agnatorum consensu alienari non potest, quæ quidem qualitates ex natura recti, & proprii feudi insunt, & intelliguntur nisi per pacta expressa imponeretur, de quo loquitur D. Sola in suis commetariis super decret. quia in plerisque *fo. 78. num. 2.* & in hoc feudo proprio recto antiquo, auito, & paterno non est necesse, quod agnatus in ipso feudo succedens sit hæres, nullaque qualitas hereditaria est necessaria, sed satis est, quod sit successor de agnatione primi stipitis, ita ibi docet *Sola num. 3. & Iul. Clar. in sua practica in verbo feud. q. 9. num. 3.* quod ibi procedere affirmat quâdo feudum fuit acceptum, & filius, vel liberis, *Osaj. dec. 27.* huiusmodi enim feudum propriam habet feudi naturam nullo pacto alteratam estque inalienabile, & ad extraneos nullo modo transit, sed ad masculos descendentes tantum, *cap. 1. s. hoc autem qui feud. dar. poss.* & in hac feudi qualitate multa sunt necessaria, quod scilicet sit sponte datum sine pecunia, quodque perpetuo ad masculos transeat, hæc sunt, & alia, quæ necessaria fore in recta natura feudi scribit *Sola ibi num. 7.* & de huiusmodi feudo Vassallus disponere nullo modo potest non per contractum, nec per ultimam voluntatem, vt ibi docet dict. *Sola.*

Alia est feudi species, quando scilicet concessum est pro se, & heredibus, & in hoc feudo aliqui voluerunt feudum istud non esse rectum, sed hereditarium, vt scripsit, *Narr. in cons. 679.* attamen magis recepta est opinio feudum illud sub illis verbis receptum proprium esse feudum, vt latè comprobatur, *Sola ibi num. 9.* eaque ratione, quod in hac materia feudali hæredis mentio intelligantur de masculo, & legitimo descendente, vt ibi dicit *Sola num. 9.* & ea Sola est differentia inter feudum illud rectum acceptum, pro se, & liberis masculis, à feudo accepto, pro se, & heredibus, quod in isto feudo hereditario expedit, vt is qui vult feudum consequi hæres sit primi inuestiti, vel ultimo defuncti in quo feudo nullo modo veniunt hæredes extranei, & sic non mutat propriam naturam recti feudi, ita communem esse, dicit *Bec. in cons. 38. num. 8. Iul. Clar. dicta*

q. 9. num. 4. in §. feudum, ubi ita observatum fuisse asserit. Vicem. in cons. 1. num. 89. inter cōs. 9. feud. Boff. in tit. de princ. nu. 306. Goz. in cons. 26. Natt. in cons. 680. & in cons. 681.

Est, & tertia feudi, species hereditarij, quando acceptū est pro se, & hereditibus, ac successoribus quibuscumque, & in hoc feudo succedunt, non solum filij, & agnati, sed etiam quicumque extranei, ut scribit Natt. in cons. 680. in fine, huiusmodi feudum dicitur hereditarium simpliciter, & absolute, & per illa verba feudum illud efficitur hereditarium alienabile, & de quo potest Vassallus libere disponere sicuti de patrimonio, & conprobat, Bec. in cons. 88. num. 21. & hanc opinionem tamquam Crebriorem in practica servari, tradit Iul. Clar. d. q. 9. num. 2.

Est, & quarta species feudi quando illud concessum fuit cum facultate liberè disponendi, & alienandi, & hoc feudum nō dicitur rectum, & proprium, sed improprium comprobat, tex. in cap. 1. de feud. non hab. propter naturam feudi ut feudum acceptum pro titio, & heredibus, ac cui daret iudicatur improprium, Sola seq. ubi num. 4. estque huiusmodi feudum ex pacto alienabile, & ad quoscunque extraneos transit.

Has feudorum species, & qualitates describendas censui, ut dignosci possit, sub qua qualitate censeatur feudum Villanovæ, & sic an sit alienabile, vel inalienabile.

Quod autem feudum Villanovæ non sit feudum proprium, & rectum, sed improprium, & hereditarium impliciter, & absolute, & sic alienabile manifesto comprobo infra scriptis rationibus.

Et primo quod feudum illud à prædecessoribus dicti Domini Pompei mediante pecunia fuerit acquisitum, ut probant investiture factæ de Annis 1332. 1335. 1363. 1422. 1425. 1429.

Certum autem est in feudo pecunia empto etiam, quod in investitura dictum non sit illud debere transire ad extraneos, attamen virtuti illius acquisitionis mediante pecunia facti, quod est contra propriam naturam feudi, ut gratia concedi debeat subintelligitur feudum illud alienabile esse, Rom. & Alex. in l. etiam Sol. Mat. Soc. in cons. 19. Confirmat Natt. in cons. 159. num. 15. tali fundamento cum feudum conceditur pro censu annuo tale feudum transit ad heredem extraneum, quod si procedit in feudo censuali, quod assumit naturam locationis, multo magis in feudo empto quod emptionis naturam sequitur feudum enim non pretio, sed honore, & amore acquirèdū est. Et alia evidentissima ratione, ibi cōprobat Natta quia in huiusmodi feudo pecunia empto attenditur potius natura contractus, quam natura feudi, sed de natura cuiuslibet contractus, & conventionis est, quod transeat ad heredes etiam extraneos, ergo idem dicendum est de huiusmodi feudo pecunia acquisito, idem cōsultuit, Natt. in cons. 246. num. 4. ubi concludit feudum pecunia emptum, & iustissimo pretio, quod & præsumitur esse improprie feudum, & ita alienabile, & quod feudum emptitium non habeat naturam veri feudi probat, tex. in c. 1. de feud. dat. Alciat. in cons. 176. feudum enim emptitium sapit naturam allodialium propter pretium receptum, Bal. in l. qui se patris C. und. lib. & quando Princeps pro feudo pretium recipit, quod significat venditionem etiam si utatur verbo indulgemus tamen feudum est emptitium, & improprium, & ita transmissibile ad quoscunque heredes, etiam extraneos, ex his que latè congerit, Rol. à Vall. in cons. 41. num. 4.

Ut plerique voluerint etiam tale feudum emptitium, non solum ad extraneos heredes, sed etiam ad foeminas transmitti posse, quæ quamvis sint feudi incapaces, attamen in feudo emptitio integro pretio empto admitteri scripsit, Rol. à Val. ibi num. 12.

Et

Et dato, quod in inuestitura aliqua facta esset beneficiorum mentio interueniente pretio, si pretium præponderet beneficijs indicatur emptio, & non beneficium, aut feudum. *Natta in conf. 601. & Rol. ibi num. 13. & 14.*

Cum itaque ex inuestituris factis de anno 1335. constet feudum illud Villenouæ fuisse emptum pretio scutorum trium millium, dicendum est feudum illud emptitium, & improprium, ac de eo posse D. Pompeium ad sui libitum disponere, per contractum, aut vltimam voluntatem est optimum consilium in terminis, *Ias. conf. 57. lib. 1.*

Secunda etiam ratione comprobo feudum istud Villenouæ esse alienabile, quia feudum illud de dicto Anno 1333. fuit alienatum per Ill. Principissam Catherinam Vienensem Emanueli, & Leono fratribus de Fallettis, & per dictos de Fallettis fuit feudum illud alienatum in familiam de Solarijs, vt inuestitura docent, & sic cum feudum illud alienabile de vna familia in aliam effectū fuerit, propterea debet durare perpetuo alienabile, *l. pater. s. quindecim de leg. 3. Socin. in conf. 67. lib. 1. ita in terminis consuluit, Natt. in conf. 322. num. 2.*

Ex qua forma, & consuetudine alienandi feudum illud alienabile effectū est *gloss. in c. 1. s. porro. qual. oli. feud. pot. alie.* prout in simili videmus multa alia feuda in hac patria semel alienata perpetuo durare, & esse alienabilia per *Dec. in conf. 163. & in specie Rol. à Vall. in conf. 3. nu. 60.* affirmat feuda Marchionatus Montisferrati esse alienabilia absque alicuius consensu, & in feudis Marchiæ Ceuxæ, respondit *Rol. à Vall. in conf. 42. Menoch. in conf. 2. numer. 315. & in feudo Isolabellæ, & Valfeneriæ, testatur Rol. à Vall. in conf. 32. lib. 3. & Natta conf. 634.* & multa alia sunt feuda alienabilia in hac patria Pedemontana, & videmus in feudo Cabalarij Leonis, modo in familiam Plozafchi, modo in Vacheam fuisse translatum, & cum vicina sint feuda hac eodem iure censi debent *Soc. iuu. in conf. 98. nu. 19. lib. 3. & Menoch. conf. 32. num. 69. Oldrad. conf. 267. Aff. Dec. 248. Boer. dec. 248.* & alienabilia reddi feuda ibi tradunt scribes omnes, aut consuetudine, aut ex forma inuestituræ, aut pacto, aut Principis permissione, quæ omnia cum hic concurrant, vt supra fuit demonstratum necessario sequitur feudum istud Villenouæ alienabile esse, vel posse ad quasque personas etiam extraneas deferri.

Tertia etiam, & inuitabili ratione comprobo feudum istud Villenouæ omnino esse alienabile, tam per contractum, quam per vltimam voluntatem, & in quasque personas etiam extraneas, quia quamuis ex propria natura recti, & proprii feudi illud communi voto receptū sit huiusmodi feudum inalienabile esse *cap. Imperialem de prob. al. feu. per Federicum*, vt supra latè fuit demonstratum, attamen, & per pactum, aut primam concessionem potest feudum alienabiliter reddi, si ab initio ad actum fuit *c. 1. s. eodem lege. de leg. Corr. s. prout & s. clientulus. cap. 1. vbi off. de Alien. feud.* cū quilibet habens facultatem infeudandi possit apponere pactum in inuestitura, & conditiones, vt vult. *Rol. à Vall. in consil. 16. lib. 3. num. 16.* in contractu enim feudali possunt adhiberi pacta extranea, & contra propriam naturam feudi, *Paul. de Castr. in conf. 162. Brun. in conf. 41. & ita videmus, quod quamuis sit de natura feudi, vt Vassallus debeat feodalitatem iurare, cap. fin. per quos fiat inu.* attamen valet inuestitura, per quam expresse dictum fuit Vassallum non teneri præstare fidelitatem, quamuis etiam ex propria natura feudi sit, vt à dictos filios transeant, tamen pacto fieri potest ad quoscumque hæredes etiam extraneos transire possit per verba apponenda in inuestitura pro se, & quibuscumque hæredibus, & successoribus, *Rol. à Vall. ibi num. 12. prout, & in simili videmus, quod quamuis ex propria natura feudi femina sit incapax,*

7
incapax cap. i. hoc autem qui feud. dar. poss. attamen valet pactum, vt foemi
næ in feudo succedant. cap. i. §. praterea qui feud. dar. poss. quid sit inuest. cap. i.
§. filia de success. feud.

Vnde cum de anno 1363. Iacobus Princeps Achaie concesserit Conrado,
& Iacobo de Fallettis Dominis Villanoue Facultate alienandi dictū
feudum necessario sequitur feudum illud per dictam concessionem, &
Principis permissionem alienabile fuisse, & esse in qualibet extraneam
personam l. si quis prioris §. certum de sec. nupt. C. gl. Bart. & omnes in l. si ita
quis §. ea lege de verb. oblig. Natt. in cons. 159. num. 13. vt in terminis alienationis
feudi tradit Soc. Sen. cons. 68. num. 32. lib. 1. Tiraq. in tract. de iure primog. q. 4. num.
58. Hipol. rim. cons. 18. num. 11. & cons. 45. num. 12. imo quod magis est ex alie
natione partis feudi inducitur permissio alienandi totum feudum, vt in
specie argumētatur, Alba cons. 61. n. 6. tenor enim inuestiturae Cedit natura
feudi cap. i. de duob. frat. à cap. inu. contractus enim à constitutione legem
accipiunt, l. i. §. si conueniat. de pos. Bec. in cons. 88. num. 9. & latius num. 15.
etiam si tenor inuestiturae sit contra naturā feudi secundū Rom. in cons. 33.
tenor enim inuestiturae derogat omni naturae feudorum, Bald. in cap. i. de
duob. frat. à cap. inu. & pactum trahit feudum extra suos naturales termi
nos, & in concessione feudi potest, quis apponere legem, quam vult: vn
de cum Princeps licentiam concesserit alienandi dictum feudum dubi
tandum non est, quin sit alienabile, & perpetuo alienari possit, vt ibi di
cit Bec.

Quarta etiam ratione moueor ad sustinendum feudum illud Villenoue
omnino esse alienabile, & transmissibile in quamcūque personam ex
traneam, cum sit feudum illud mere hæreditarium, quod probatur ex
verbis inuestiturarum præcedentium, videlicet receptum, pro se,

& quibuscumque hæredibus, & successo
ribus, quo casu etiam extraneos hæredes vocari communi voto re

ceptum est, Bald. in l. cum virum C. de fideic. Iul. Clar. in §. feudum qu. 9. nu. 9. Rol
à Vall. in cons. 3. lib. 1. in cons. 79. lib. 2. cons. 1. lib. 3. & magis communem dicit
Osasc. dec. 26. num. 18. & dec. 161. num. 16. feudum enim, non solum efficitur
alienabili per licentiam alienandi expresse concessam: sed etiam per
illa verba apposita in inuestitura, pro se, suisque hæredi

bus, & successoribus quibuscumque, Mar. Iun. in

cons. 72. lib. 1. Abb. cons. 3. lib. 2. Ias. cons. 57. lib. 1. Aff. dec. 286. Goz. cons. 8. commu
nem esse affirmat Paris. cons. 23. lib. 1. Grat. cons. 28. lib. 2. cum alijs late adductis
per Bec. in d. cons. 88. num. 9. & non solum huiusmodi feudum receptum
pro se, & hæredibus. ac successoribus quibuscumque transit in extraneos
hæredes, sed etiam in legatarios, & fideicommissarios, & talia verba nō
solum includunt tria genera hæredum, sed etiam legatarios, & fidei
commissarios, vt late com probat, Bec. in cons. 28. num. 2. et quod per illa ver
ba possit Vassallus de feudo disponere in vltima voluntate, et inter vi
nos, tradit Rol. à Vall. in cons. 42. lib. 4. vbi alios adducit, quamuis enim si in
inuestitura dictum sit pro se, et suis hæredibus tali feudum non transit
ad hæredes extraneos, sed si dictum sit pro quibuscumque hæredibus
tale feudum transit ad hæredes extraneos, Rol. à Vall. in cons. 60. num. 48. lib. 1.
Natta ampl. in cons. 119. Brun. in cons. 10. attestatur hanc esse communem Rol. à
Vall. in cons. 16. num. 12. ex quibus satis superque comprobatum existimo
feudum

feudum istud per illa verba generalia prolata in inuestituris mere esse hereditarium, & ita alienabile per contractum, & per ultimam voluntatem in quamcumque personam etiam extraneam, vt etiam ad venientes ab intestato transmitti possit, prout transmittuntur bona allodialia, cum potius per illa verba sit allodium quam feudum ex rationibus iuribus, vt auctoritatibus supra allegatis.

Quinta etiam ratione adduci in hanc sententiam, quia quotiescumque in inuestituris apponuntur illa verba, pro se, & quibus dedit illa verba reddunt feudum omnino alienabile, & ad extraneos transmissibile, *cap. 1. vbi omnes de feud. non hab. propr. natur. feudi, Ofasc. Dec. 161. Natt. in conf. 159. vbi feudum in quo apposita sint illa verba quibus dederis non solum per contractum, & ultimam voluntatem per Vassallum alienari posse, dicit, sed etiam ab intestato ad vementes transmitti posse, concludit, & Rol. à Vall. in conf. 42. num. 3. dicit feudum sub illis verbis conceptum posse quocumque titulo in extremum transferri, & latius, Bec. in conf. 88. num. 12. quibus verbis non ambigitur subuerti omnimodo feudi naturam quotiescumque positum fuit in mera possidendi dispositione, *Gram. dec. 103. Crau. conf. 84. Rol. à Vall. conf. 55. lib. 3. num. 33. Verbaque illa, & equipollentia apposita in concessione feudali non solum operantur licentiam alienandi irrequisito Domino, sed etiam ille in quem facta erit alienatio retinebit rem liberam, & expeditam, & tamquam allodiam non autem iure feudi, quod dictum memoria dignum tradit, Rol. à Vall. in conf. 2. num. 137. lib. 1. in conf. 1. num. 7. eodem lib. & quamuis nulla ordinatio vassalli in feudis valeat, attamen istud non procedit quando sunt in concessione apposita illa verba que faciunt, vt quocumque titulo possit Vassallus siue consensu Domini directi, & agnatorum de feudo disponere, Rol. à Val. in conf. 42. num. 7 lib. 1.**

Eiusdemque effectus esse verba, & habentibus causam ab

eis, quæ reddunt feudum omnino alienabile in quamlibet extraneam

personam, & verba illa equipolent illis verbis quibus dedit, quæ quidem verba dicuntur alterare propriam feudi naturam, habere enim causam idem est quod dicere habere titulum. *l. si ergo. §. idem Iulianus de pub. Sec. Iun. conf. 1. nu. 35. lib. 4. dicit verba illa importare ac si dictum fuisset in eos quibus ipse dederint: nam ij, quibus ipsi dedissent absque dubio dicerentur causam habuisse ab eis, Crau. in conf. 92. & ita vera esse hac sententiam concludunt, vt etiam veniat in restitutione fideicommissi, Crot. in conf. 136. vt merito vno ore receptum at huiusmodi feudum per Vassallum posse alienari etiam sine consensu Domini, quando apposita sunt in inuestitura superscripta verba, *Ias. in conf. 156. lib. 2. Crau. in conf. 92. Natta in conf. 216. & amplissime Rol. à Val. in d. conf. 42. nu. 8. lib. 4. Brun. in conf. 38. vbi dicit Clausulam illam quibus dedit simpliciter prolata intelligi quomodocumque dedit siue, permutando, siue vendendo, siue donando, siue tentando: Idemque est concessum fuerit feudum pro se, & cui voluerit, Dec. in conf. 390. quia tunc censetur data facultas alienandi, vt late examinat, Bec. in conf. 88. num. 22. licentia enim alienandi feudum censetur concessa, quando in inuestitura apposita sunt illa verba, Rol. à Val. in conf. 55. lib. 3. Crau. in conf. 92. vbi hanc opinionem ab omnibus esse receptam amplissime demonstrat, & tali casu Vassallum libere de feudo testari disponereque posse affirmant, vt de re propria ac mere allodiali.**

Accedunt Clausula illæ appositæ in dictis inuestituris,

Ad

9

**Ad habendum, tenendum, possidendum,
& quicquid placuerit perpetuò faciendum,**

quæ sunt tantæ potetie, vt faciât rē nō alienabilē, alienabilē *Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres. de verb. oblig.* vbi inquit, quod si in instrumento diuisionis bonorum fideicommissio subiectorum apponatur dicta Clausula, videtur concessa facultas, & licentia alienandi, & ius fideicommissi remissum *Dec. in conf. 614.* verba enim faciendi quicquid voluerit tamquam vniuersalia nihil excludunt, *l. Iulianus de leg. 3. Natt. in conf. 159. & Bec. in conf. 88. num. 23.* dicit verba illa æquipollere verbis, vt quibus dederit, *Menoch. in conf. 87.* vbi dicit hanc clausulam operari, vt feudum possit irrequisito Domino alienari, & communem dicit, *Parif. conf. 3. lib. 1. cum alijs late ibi per Bec. adductis*, *Natt. in conf. 159. 246. & 322.* & in summa illud communiter receptum est, quod si in prima inuestitura concessum sit feudum cum clausula.

Et quibus dederit, vel pro se, & hæredibus quibuscumque, vel si dictum fuerit ad dandum, vel alienandum, vel pro se, & cui voluerit. Aut quibus relinquare velit, vel habiturus causam ab eis, vel si dictū fuerit ad habendum, & faciendum,

Omnes istæ clausulæ operantur, quod cēsentur data facultas Vassallo alienādi, donādi, testandi, vendendi, permutandi, & de feudo omnes, vt quoscūq; contractus libere faciendi cum quibuscumque personis, & etiam aduenientes ab intestato iudicio testatoris feudum transmittendi. Ita amplissime docet, *Rol. à Val. in conf. 55. lib. 3. & Natta in conf. 246.* dictæ enim clausulæ non solum significant translationem Domini, verum animum concedentis fuisse, vt de aliqua restitutione non cogitauerit. *Grat. in conf. 7. lib. 2.* & quāuis aliqui contrarium tenuerint, attamen hæc est communis opinio, & à qua non est in consulendo, & legendo. recedendum secundum, *Bec. & Rol. à Vall. & alios in locis allegatis.*

Cum itaque in predictis anterioribus inuestituris apposite fuerint dictæ clausulæ, vt ex illorum lectura apparere potest, indubitatum est dictū feudum Villenouæ omnino esse alienabile, & ita posse D. Pompeiū de eo libere disponere.

Sexto ad demonstrandum feudum istud Villanouæ esse omnino alienabile illud adduci potest, quod ita consuetudine receptū sit; videmus enim modo in familiam de Fallettis, modo in familiam de Solarijs fuisse trāflatum, vt inuestitura docet, Vulgare enim est hac materia feudali consuetudinem esse attendendam, illamque prauallere constitutionibus feudalibus, *cap. 1. vbi gl. & doct. de feud. cog. Guid. Pap. q. 59. & Spec. in tit. de feud. §. quoniam num. 45.* censuit in feudis nullam certam dari regulam præter diuersas locorum consuetudines, quibus feuda ipsa regulari debent, & ita in tota hac patria per consuetudines feuda regulari videmus, ita etiam censuit *Rebuff. in suo tract. de feud. & Iul. Clar. in §. feudum qu. 31. num. 12.* dicit in omnibus, quæ respiciunt feuda consuetudinem vincere legē, & ipsum pro lege haberi, & in feudalibus dispositionibus nō esse recedendum ab eo, quod consuetudine obseruatur, scripsit *Menoch. conf. 32. num.*

45. & 64. constitutiones enim feudales, & ipse consuetudines sunt, licet in scriptis redactæ, *Bart. in l. ut ius iurandi § si liberi, de op. lib. ideo inconueniens non est illas contraria consuetudine, tolli, Bal. in l. prima de vulg. & pup. Dec. in cons. 586.* Neque ad huius consuetudinis Validitatem opus est probare secundum eam obtentum fuisse in contradictorio iudicio, cum sufficiat actus extraiudiciales, *Crau. dicit communem in cons. 55. nu. 6.* nec est mirum tantum tribui consuetudini cum omnia possit, & sit fermè altera natura, *Crau. in cons. 238.* & in specie, in materia alienandi feuda ex consuetudine, *tradit Hip. Rim. in cons. 55. num. 8.* & quod talis consuetudo alienandi feuda inscio domino, & in præiudicium agnatorum: item, & quod rœmine succedant in feudis valeat, probatur ex *Ceph. in cons. 361. Bec. in cons. 88. Rol. à Vall. in cons. 2. lib. 1.* & satis fuisse, quod semel fuerit antenatum, ut perpetuo sit alienabile, nec opus fuisse tot alienationibus, sed vnicam sufficere.

Cum itaque ex instrumentis, & inuestituris clare pateat feudum Villenouæ, modo in hanc familiam, modo in illam fuisse alienatum, necessario venit concludendum ex dicta consuetudine alienabile esse, & ita D. Pompeium posse de eius parte dicti feudi inscio Principe, & in præiudicium agnatorum disponere per contractum, & ultimam voluntatem, ac ut melius sibi placuerit.

Septimo non modicum me in hanc sententiam mouent testamenta per prædecessores condita, quibus apparet feudum illud pro alienabili, & mere hereditario fuisse habitum tentum, & reputatum de eo in testamentis liberè disponendo, & testando, id manifestum sit ex testamento Bartolomei Solarij condito de anno 1507. in quo disposuit de dictis bonis feudalibus uti hereditariis simpliciter, & allodialibus: ideemque de anno 1513. ex quibus testamentis, & alijs contractibus alienationum factis in diuersas familias de dicto feudo manifestum sit feudum illud omnino hereditarium simpliciter, & alienabile esse, & in terminis notoriè consuetudinis alienandi feuda, quod probetur ex inspectione plurium instrumentorum alienationum de illo factarum, & dispositarum, notat *Bal. in cons. 318. lib. 2. Neuix. cons. 9. Rol. à Vall. cons. 50. num. 38. Ceph. consil. 307.*

Cū igitur nō solū ex inuestituris omnibus anterioribus, sed etiā expluribus instrumentis alienationū ac etiā d. testatoris clare pateat feudū illud Villenouæ esse merè hereditariū pro tantū habitū tentū, & reputatū sequitur difficultate hanc luce meridiana clariore esse, & dictū feudū à successoribus hereditibus alienari posse prout per prædecessores, tā in cōtractibus, quam testamentis alienatum fuit, si enim feudum illud fuisset ex pacto, & prouidentia antiquum, autum, & paternum certo de familia Fallettorum non potuisset transferre se in familiam illorum de Solarijs.

Octauo istud euidentissima ratione comprobo, quia ex his, quæ supradicta sunt manifeste constat feudum istud non posse dici feudum rectum ex pacto, & prouidentia antiquum, autum, & paternum cum non concurrant qualitates requisitæ in dicto feudo, unde siue demus esse feudum hereditarium tantum, siue hereditarium absolute, siue mixtum quasi de utroque participans de feudo, scilicet ex pacto, & prouidentia, & de feudo absolute hereditario, clare patet D. Pompeium posse in quolibet casu de dicto feudo liberè disponere, quia nullus tali casu admitti ad feudum potest, qui non sit heres si autem sit Vassalli heres non potest contra factum defuncti venire, *Crau. in cons. 131. num. 8. & Bec. in d. cons. 88. Aff. dec. 140. Clar. in d. q. 9. § feudum*, ex quibus manifeste patet dispositionem dicti feudi omnino liberam esse; ex *Ceph. in cons. 224. per totum*, cum

in feudo hereditario quolibet qui vult feudum habere cogitur hereditatem adire, *Rot. a Bal. in conf. 28. lib. 3. Rom. in conf. 18. numer. 4.* Sed nos postremo in hanc sententiam me ducit, quod feudorum duo sint genera, unum quod habet naturam propriam, propria autem natura feudum inita à principio generationis feudi illa est, ut feudum ad masculos tantum de agnatione descendat alienari, nullatenus possit, nec foeminas admittit, uti incapaces, & inhabiles, & quod nullam quantitatem nullam conditionem, nullam reservationem recipit, sed remanet in puris terminis feudi, ita notabiliter declaratur, *Bec. in conf. 101. num. 17.* Improprrium vero dicitur feudum illud dicitur in quo per pactum in investitura appositum, alterata est feudi natura, ut puta, quod foemina in feudo succedat, quod omnes extranei admittantur, quodque possit alienari, quia talia pacta servari ad vnguem debent ratioque illa adducitur, quia natura est veluti genus pactum autem species ideo, species derogat generi. *Bec. in d. conf. 111. num. 21. post Neri. in conf. 9.* ni mirum ergo si feudum sit concessum, prout istud Villenove cum facultate alienandi, si alienari possit cum id permisum sit à Principe, ex *Narr. in conf. 216. nu. 4.*

Ex quibus intrepide concludendum censeo feudum Villenove non esse feudum rectum, & proprium, sed Improprrium alienabile emptitium, & simpliciter hereditarium, & successivum posse. D. Pompeium condonum dicti loci de eius parte dicti feudi disponere alienando per contractum venditionis, permutationis, & donationis, siue per testamentum, aut aliam quamlibet ultimam voluntatem, idque non obstantibus, hisque supralate adducta fuerunt in contrarium quibus singulis respondebo, ut infra particulariter responsum apparet, & quae facillime tolli possunt.

Non obstant modo quae priori loco contra predictum D. Pompeium adducta fuerunt, & primo, quod feudum non possit per Vassallum in praedictum agnatorum alienari, nec etiam pro anima aut dote constituenda filie cum feudum illud ex sui primigenae naturae ad agnatos descendat ex facto, & providentia maiorum, quibus factum Vassalli nullatenus praedictum afferre potest. Quia huic difficultati facilis extat responsio, ut id quidem procedat in feudo recto, antiquo, auito, & paterno ex facto, & providentia maiorum, quod tunc demum dicitur quando investitura sit pro se, & heredibus masculis, *Alex. in conf. 6. lib. 5. & Ofs. dec. 139. in princ.* quo casu Vassallus nihil potest facere in praedictum successorum d. c. i. de success. feud. cum eo qui a genere, aut natura proveniunt debeant liberis remanere salva l. cum qui de inter. Secus autem si ex tenore investiture appareat feudum esse alienabile, & mere hereditarium, ut pote, quod dictum feudum fuerit concessum cum facultate alienandi, aut pro se, & successoribus quibuscumque, vel quibus dederit, aut cum facultate faciendi quidquid voluerit, quia tunc tale feudum, uti alienabile hereditarium, & ex investitura a iura propria natura alteratum, & proprium feudum alienari potest, & de eo Vassallus testari ad libitum, probat *tex. in c. i. de feud. non hab. & latissime comprobatur, Rot. a Vall. in conf. 42. num. 7. & seqq.* sed feudum Villenove non dicitur rectum feudum ex facto, & providentia, cum non fuerit recepta pro se, & liberis masculis, sed pro se, & heredibus quibuscumque ac cum facultate alienandi, ac iusto pretio emptum quo casu non procedunt iura concernentia veram, & propriam feudi naturam, sed dicitur feudum Improprrium alienabile, & hereditarium simpliciter, de quo Vassallus in praedictum agnatorum potest libere testari, & disponere, ita ibi *Rot. a Vall.* qui alios plures adducit in hanc sententiam, cum in iure clarissimum sit feuda pacto alienari posse non obstante contraria dispositione feudali, ut ibi late comprobatur, *Rot. a Vall.*

a Vall. num. 30. Bec. in d. conf. 88. num. 21. & in istis feudis mere hereditarijs
 veniunt etiam heredes extranei non ex natura feudi, sed ex forma in-
 uestiture, Natt. in conf. 680. in fin. Quod autem feudum pecunia acquisitū
 non sit propriè feudum, & ita de eo possit Vassallus in præiudiciū agna-
 torum testari probat, Ias. in conf. præd. 37. lib. 1. num. 3. quia iura prohiben-
 tia Vassallum de feudo testari, & disponere loquuntur in feudo gratis
 acquisito non autem de feudo improprio pecunia acquisito, ita ibi Ias.
 Natt. in conf. 159. num. 14. & in conf. 246. num. 4. feudum enim proprium est
 & rectum, quod honore, & amore conceditur, c. 1. de feud. dat. feudum au-
 tem emptitium secundum naturam recti feudi non regulatur, vt docet,
 Sola ibi num. 7. ex quibus satis euidenter constat hanc difficultatem esse
 sublaram, & iura de feudis loquentia non sibi locum vindicare in feu-
 dis improprijs, vt, & feudum Villenouæ. Nec obstat, quod feudum illud Villenouæ fuerit, & si emptum receptum
 tamen in feudum antiquum, abitur, & paternum, & prout prædecesso-
 res erant inuestiti, quo casu post omnes, Sola in tit. de feud. gl. 4. num. 16. &
 seqq. dicit feudum huiusmodi etiam quod trāseat in aliam familiam nō
 immutari naturam antiqui feudi, vt censuit Ofs. dec. 164. quia respondeo
 quod quando re vera feudum est nouum, licet in inuestitura adijcian-
 tur illa verba in antiquum, & autum non tamen immutant rei verita-
 tem, per Ias. in cōf. 136. lib. 4. prout re vera, si sit antiquū nō mutant naturā an-
 tiqui, & iura loquentia, & præcipue, Ofs. loquuntur in feudo antiquo,
 auito, & paterno, sed nos sumus in feudo mere hereditario, & de quo po-
 test Vassallus libere disponere, vnde verba illa non faciunt feudum an-
 tiquum, & rectum, cum sit improprium, ita ibi Ofs. num. 16. & cum non
 obstantibus dictis verbis pro hereditario ac alienabili habitum fuerit
 nulla superest difficultas, vt docet, Crau. in conf. pro genere num. 317. præterea
 d. Sola ibi aperte declarat hanc difficultatem, vt scilicet illa verba non præ-
 iudicent Principi, secus autem quoad agnatos quibus Vassallus potest
 præiudicare feudum alienando, quod facere potest non obstantibus il-
 lis verbis, quāuis cum in inuestituris subsequētibus dictū fuerit, prout
 alij prædecessores fuerunt inuestiti, & illi in prima inuestitura fuerint
 inuestiti cum facultate alienandi, & pro se, & quibuscumque, & quibus-
 cumque, & quicquid placuerit faciendum, sequitur subsequētes inue-
 sturas factas fuisse sub eadem qualitate, vt de feudo alienabili, &
 mere hereditario, ita ibi declarat Sola, si enim origo, & prima inuestitu-
 ra est inspicienda tanquam radix, vt supra late fuit demittoratum sequi-
 tur quod omnes inuestituræ factæ, & subsequētiæ, sunt sub eadem forma
 qualitate, & modo prout prima facta fuit quæ cum sit tanquam de feu-
 do alienabili, sequitur quicquid subsequatum fuit eandem habere natu-
 ram, & ita feudum illud non obstantibus dictis verbis alienabile esse.
 Non obstat tenor inuestituræ factæ de Anno 1454. per quam feudum illud
 fuit pro masculis susceptum quo casu videtur feudum illud effectum re-
 ctum, & ex pacto, & prouidentia, quia respondeo prædictam inuestiturā,
 errone factam censerī, & ita agnatis, & modernis possessoribus nulla-
 tentis præiudiciū afferre posse. recognitio enim, & inuestitura aliter
 facta, quam fieri debuit, & quæ sit contraria primæ inuestituræ, pro-
 cedit errore probabili cum ageretur de facto antiquo, & maiorum,
 & ille error potest semper reparari docendo rem aliter esse. l. si post di-
 uisionem C. de iur. & fact. agn. Dec. in conf. 468. dicit per nonas inuestituras nō
 præiudicare antiquis, sed esse standum antiquis, quæ non potuerunt mu-
 tari in derogationem iuris iam qualiti posteris, sequitur Natt. in conf.
 322. n. 5. rationeq; manifestissima id comprobantur quia attendi semper
 debet

debet renor primę inuestiturę qui non intelligitur mutantur per nouas inuestituras contrarias, *Natt. ibi vbi dicit*, quod noua inuestitura facta per Dominum virtute antiquę non tollit vigore venientem ex inuestitura antiqua *c. i. §. i. de success. feud.* subrogatum enim assumit primam qualitatem, & *Cardin. in conf. 92.* dicit nouam inuestituram habentem aliam formam, quam antiqua nõ immutare vigorẽ antiquę à primordio enim tituli posterior formatur euentus, *l. i. C. de imp. luc. lib. 10.* & prima inuestitura non potest alterari etiam à Principe, *Goz. conf. 84. Port. conf. 65. nu. 7. Mol. in conf. 50. num. 37.* & generaliter ab antiquis inuestituris non est recedendum nisi in posterioribus expresse dictum sit, quod de communi consensu aliter facta sit inuestitura, quam hactenus fieri, consueuerit, *Paul. de Castr. in conf. 142. videtur dicendum num. 3. lib. 2. Tiraq. de retract. §. 32. n. 39.* cum itaque ex prioribus inuestituris constat feudum alienabile, & mere hereditarium fuisse non potuit, posterior illa inuestituri præiudicium afferre prioribus, & naturę feudi derogare iam habitam: nisi pacto expresse in ipsa inuestitura dictum fuisset partis, ita velle non obstantibus alijs prioribus inuestituris in contrarium disponentibus, *Ceph. in conf. 369. num. 100.* vbi amplissime hanc prosequitur materiam, ex quibus etiam omnino censeo sublatam fuisse hanc difficultatem positam in dicta posteriori inuestitura erronea. *Mol. late in consuetud. Paris. §. 35. num. 10. istud in terminis seq. Natt. in conf. 505. nu. 16.* vbi inquit ab antiquis inuestituris non esse recedendum, nisi in posterioribus expresse dictum sit, quod de communi consensu aliter sit facta inuestitura, quam fieri consuevit, quod alias per errorem, & inaduertente facta censetur, *Alex. in conf. 55. lib. 4.* & in omnem casum deberet intelligi in præiudiciũ obtinentis talem inuestituram non autem in præiudiciũ tertii, ita notabiliter hanc difficultatem, *declarat Sola fo. 84. n. 7.* cū alijs sequētibz, vbi plures allegat, & notabiles adducit declarationes.

Non obstat, quod plerique voluerint clausulam illam ad habendum, & faciendum intelligi, secundum feudi naturam, & de habilibus, vt amplissime tradit, *Osas. dec. 164.* & iudicatũ fuisse attestatur clausula illam nihil operari, vt Vassallus possit in præiudicium agnatorum, & liberorum feudum alienare, vbi distinguit, quod si dicta clausula sit adiecta in verbis dispositiuis inuestiturę, & tunc important facultatem alienandi, aut dicta clausula fuit posita in verbis executiuis inuestiturarũ, & tunc non alterant, nec mutant principalem dispositionem, & regulatur secundum naturam principalis dispositionis, vbi plures adducit in hanc sententiã concurrentes quos superfluum esse duxi enarrare, cum ibi late videri possint. Huic difficultate facilis extat responsio, quia si videantur dicta *Osas. nu. 16.* & in fine dicte decisionis, ipse declarant hanc difficultatem, quia concludit si sumus, & versetur in feudo ex pacto, & providentia auito, antiquo, & paterno, suscepto pro se, & liberis masculis, vt tunc dicta clausula debeat regulari secundum principalem dispositionem, & intelligitur ad habendum, & faciendum inter liberos secundum naturam feudi, sed nos sumus in feudo improprio emptio mere hereditario suscepto pro se, & heredibus quibuscumque, ac alienabili ex pacto expresso quo casu dicta clausula regulari, et interpretari debet secundum naturam feudi, quod cum sit alienabile ex dicta clausula censi debet data facultas alienandi, et appositam ad declarandum dicti feudi naturam, ita notabiliter declarat dictus *Osas. d. n. 6. 16.* & in fine dicte decisionis, et ratio manifesta est quia si dicta clausula sit appositam in feudo recto, et inalienabili debet censi eiusdem qualitatis, sed si sit appositam in feudo alienabili, vt liberam alienandi facultatem contineant.

Quod

Quod autem feudum illud Villanoue sit prorsus alienabile, et mere hereditarium supra fuit late demonstratum, et dicta opinio *Osa* scilicet posset procedere, ubi non adessent alię clausule declarantes naturam feudi, sed sola illa ad habendum, sed hic sunt multe alię, et specialiter licentia concessa alienandi dictum feudum, quo casu illa clausula ad habendum debet secundum naturam feudi regulari, et verum est quod ubi esset aliqua dubitatio super natura feudi an sit alienabile, vel ne quod dicta clausula declarationem faceret, sed cum simus in feudo alienabile ex concessione Principis dubitandum non est quin dicta clausulare manifestam faciat clausula enim accessoria, quauis contractum non alteret tamen illum declarat, ita in terminis in materia feudali, et in inuestitura in qua sit apposita dicta clausula ad habendum, declarat *Bec. in cons. 88.* ubi per totum multas notabiles declarationes adducit, et late declarat effectum dicte clausule et ita iudicatum fuisse attestatur.

Non obstat decretum Ducale quo constitutum est omnia feuda censeantur esse recta non obstante, quod in inuestituris apponantur illa verba pro se heredibusque suis vniuersis, quia respondeo dicti decreti dispositionem procedere, et intelligi debere in feudo recto, proprio, ex acto, et prouidentia, auito, antiquo, et paterno, secus autem in feudo emptio improprio, et alienabili, quia decretum de tali feudo non loquitur, ex *Purp. in cons. 66. num. 18.* quod expresse verba dicti decreti docent ibi per predicta verba non intelligatur immutata natura proprii simplicis atque recti feudi super quo facte sunt, aut pro futuro inuestitura feudorum forent et hoc aperta ratione factum fuit, quia si feudum sit rectum, et proprium, et factum, et prouidentia non debet per illa verba eius natura alterari cum ius quesitum sit liberis ex facto, et prouidentia maiorum, sed cum feudum Villanoue sit emptitium nec sit rectum, sed improprium ad illud non se extendit decretum, sed illa verba pro heredibus quibuscumque intelliguntur secundum naturam improprii, et alienabilis feudi, ita notabiliter dicti decreti dispositionem limitat, *Sola in .it. de feud. gl. vna. num. 7.* ubi adducit *Bart. in l. 4. §. prater ait de dam. inf. Crau. cons. 6.* & alios quam plures. idque si iusto pretio fuerit emptum, secus si partim pretio, & partim beneuolentia quę pretio pręponderat, & maxime in acquisito a Principe, & antiquis temporibus, quia tunc iustissimo pretio acquisitum presumitur, ut ibi dicit *Sol. num. 8. post Cephin cons. 172. Alciat. cons. 171.* sed feudum Villanoue pretio iusto a Principe fuit alienatum nulla facta mentione alicuius gratiæ: & ita mere emptitium censi debet ac de eo non loquitur decretum, & ita omnino cessat supradicta difficultas.

Iuris itaque esse censeo sub censura posse D. Pompeium per vltimam dispositionem ac per contractum de dicto feudo ad sui libitum disponere. *Sall. octaua Augusti 1390.*

Felix Leonus Iurisconsultus.

